

leguminous crops in Kherson region is considerably inferior as the national, and in comparison with the two other regions of the Black Sea region. Correlation analysis of the impact of the number of chemical fertilizers on the yield of grain and leguminous crops showed a high degree of connection - $R = 0.578$. In increasing the level of mineral fertilizers per 1 ha of cultivated area per 1 kg of the substance, yielding capacity of grain and leguminous increases by 0.249 quintals per 1 ha;

5) the average share of the Black Sea region in the national production of flour is 9.9%. This indicates the raw material orientation operation of grain products subcomplex of the region. The disadvantage of this orientation is lost of profit due to the difference in added value – the industrial food products are always over-governmental of agricultural raw materials. The most acute problem of shortage of new processing industries of grain products subcomplex of Black Sea region is in Mykolaiv region.

Key words: grain products subcomplex, production, level of profitability, yielding, fertilizer, industrial processing, added value.

УДК631.16:658.153

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

П. К. Бечко, кандидат економічних наук

Н. В. Лиса, кандидат економічних наук

Д. А. Попиченко, аспірант

Уманський національний університет садівництва

У статті розглянута роль фінансової політики в конструкції механізму управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрної галузі. Наведені основні методичні підходи щодо реалізації фінансової політики, здатної забезпечити ефективне управління оборотними активами. Запропоновано впровадження в практику окремих елементів фінансової політики, спрямованих на підвищення фінансової стійкості та платоспроможності суб'єктів господарювання аграрного виробництва..

Ключові слова: оборотні активи, фінансова політика, джерела фінансування, фінансова стійкість, платоспроможність.

Постановка проблеми. Ефективність аграрного виробництва великою мірою залежить від управління оборотними активами, авансованих в процес виробництва. Від їх складу, структури, джерел фінансування, оперативного контролю за цільовим і ефективним використанням залежать фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання, їх фінансова стійкість та платоспроможність. Великий вплив на управління оборотними активами має ефективна та дійова фінансова політика теоретичні і практичні питання якої недостатньо сформовані відповідно до ринкових умов господарювання для

суб'єктів господарювання аграрного виробництва, що негативно впливає на фінансові результати їх господарювання, що і обумовило актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фінансової політики управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрного виробництва висвітлені в працях провідних українських економістів: І.А.Бланка, М.Я.Дем'яненка, Г.Г.Кірейцева, Л.О.Вдовенко, П.А.Стецюка, О.Є.Гудзь, О.О.Непочатенко, П.Т.Саблука. Незважаючи на чисельні здобутки вітчизняних науковців у вирішенні цієї проблеми досі відсутній єдиний підхід щодо вироблення її єдиної стратегії і тактики.

Методика досліджень Для дослідження ролі фінансової політики в управлінні оборотними активами суб'єктів господарювання аграрного виробництва використовувались різні методи. Індукція і дедукція, аналіз і синтез застосовувались для оцінки перспектив впливу фінансової політики на управління оборотними активами. Аналогія й екстраполяція, моделювання, спостереження, абстрагування та узагальнення були використані для оцінки складу оборотних активів та джерел їх фінансування і розробки методичних підходів щодо розроблення фінансової політики для управління оборотними активами. Динаміка і структура оборотних активів і джерел їх фінансування досліджувалися за допомогою інтерпретації, системного і ретроспективного аналізу, спостереження, групування, графічного методу і типізації та порівняння результатів дослідження.

Результати досліджень. Систематизація впливу оборотних активів на результати фінансової і господарської діяльності суб'єктів господарювання аграрного виробництва свідчить проте, що вони є системним об'єктом, яким притаманні цілісність, структурованість, динамічність та ієрархічність. Оборотні активи, авансовані у виробничий процес, формують собівартість продукції і, тим самим, безпосередньо впливають на фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання. Досвід функціонування суб'єктів господарювання аграрного виробництва за ринкових умов свідчить, що відсутність в них самостійної фінансової політики щодо управління оборотними активами призводить до неефективного їх використання, втрати контролю за цільовим їх використанням, що негативно впливає на їх фінансову діяльність. І.А.Бланк велику увагу приділяв питанню системного підходу щодо управління оборотними активами їх впливу на фінансові результати суб'єктів господарювання. До основних чинників впливу оборотних активів на фінансовий стан ним виокремлено: достатність їх розміру, який забезпечував би потреби підприємства в різних елементах оборотних активів, оптимальної швидкості їх обертання, забезпечення високого рівня ліквідності, платоспроможності та їх прибутковості при припустимому рівні ризику [1].

Внаслідок специфічності процесу виробництва для суб'єктів господарювання аграрного виробництва отримання високих прибутків

пов'язане зі значними ризиками. Сезонність аграрного виробництва потребує в окремі періоди року накопичення значних розмірів запасів окремих елементів оборотних активів для забезпечення безперервності процесу виробництва. Надмірне їх накопичення в складі виробничих запасів негативно впливає на тривалість обертання з одного боку, а з іншого – на фінансові результати господарської діяльності. Розроблення системного підходу щодо механізмів управління оборотними активами відповідно до сьогодення чи не єдине рішення цієї проблеми. Поетапне вирішення цієї проблеми, в першу чергу, можливе шляхом осучаснення економічних і фінансових важелів управління оборотними активами та їх впливу на фінансові результати суб'єктів господарювання, які були притаманні планово – директивній економіці, окремі елементи з яких були адаптовані до ринкових умов господарювання. Це дасть змогу вибудувати комплексну систему управління оборотними активами. Побудові комплексної системи управління оборотними активами на основі послідовного використання вертикальної (структурної) горизонтальної(трендової), порівняльної, коефіцієнтної, факторної, декомпозиційної форм аналізу,здатної суттєво полегшити економічну інтерпретацію отриманих результатів, велику увагу приділяла В.І.Блонська[2, с.126]. Сучасна економічна політика управління оборотними активами не повною мірою забезпечує взаємозв'язок і узгоджене управління системним об'єктом в цілому і його складовими елементами оборотними активами і джерелами їх фінансуваннявідповідно до фінансового менеджменту. Відсутність цілісної політики управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрного виробництва призвело до відміни поелементного їх нормування, послаблення контролю за цільовим і ефективним їх використанням, порушення взаємовідносин комерційних банків з аграріями, обмеження їх доступу до кредитних ресурсів банків, як альтернативного джерела фінансування оборотних активів. Система управління оборотними активами тісно пов'язана з результатами діяльності суб'єктів господарювання (рис.1). З переходом вітчизняної економіки на ринкові умови господарювання не повною мірою досліджена система управління оборотними активами, їх взаємозв'язок з фінансовими результатами діяльності суб'єктів господарювання. Як свідчить практичний досвід суб'єкти господарювання аграрного виробництва за сучасних умов не повною мірою використовують такі механізми управління оборотними активами як маркетинг, матеріально – технічне забезпечення, планування, оперативний контроль, бухгалтерський облік.

Використання цих механізмів управління оборотними активами дасть змогу підвищити ефективність їх використання. Адаптація у виробничий процес вищезгаданих механізмів можлива за умов ринкового механізму їх управління в основі якого закладені пропорції між їх складом та джерелами фінансування, на основі економічної політики, яка формується і регулюється за допомогою науково обґрунтованих фінансових методів і механізмів, здатних суттєво вплинути на розвиненість ринку капіталу, зниження вартості банківських кредитів. Недостатня розвиненість ринку капіталу, висока

вартість банківських кредитів, незначні фінансові можливості більшості підприємств за даними дослідження Е.Л.Смолянової унеможливають оптимізацію джерел фінансування оборотних активів на прийнятих умовах [3].

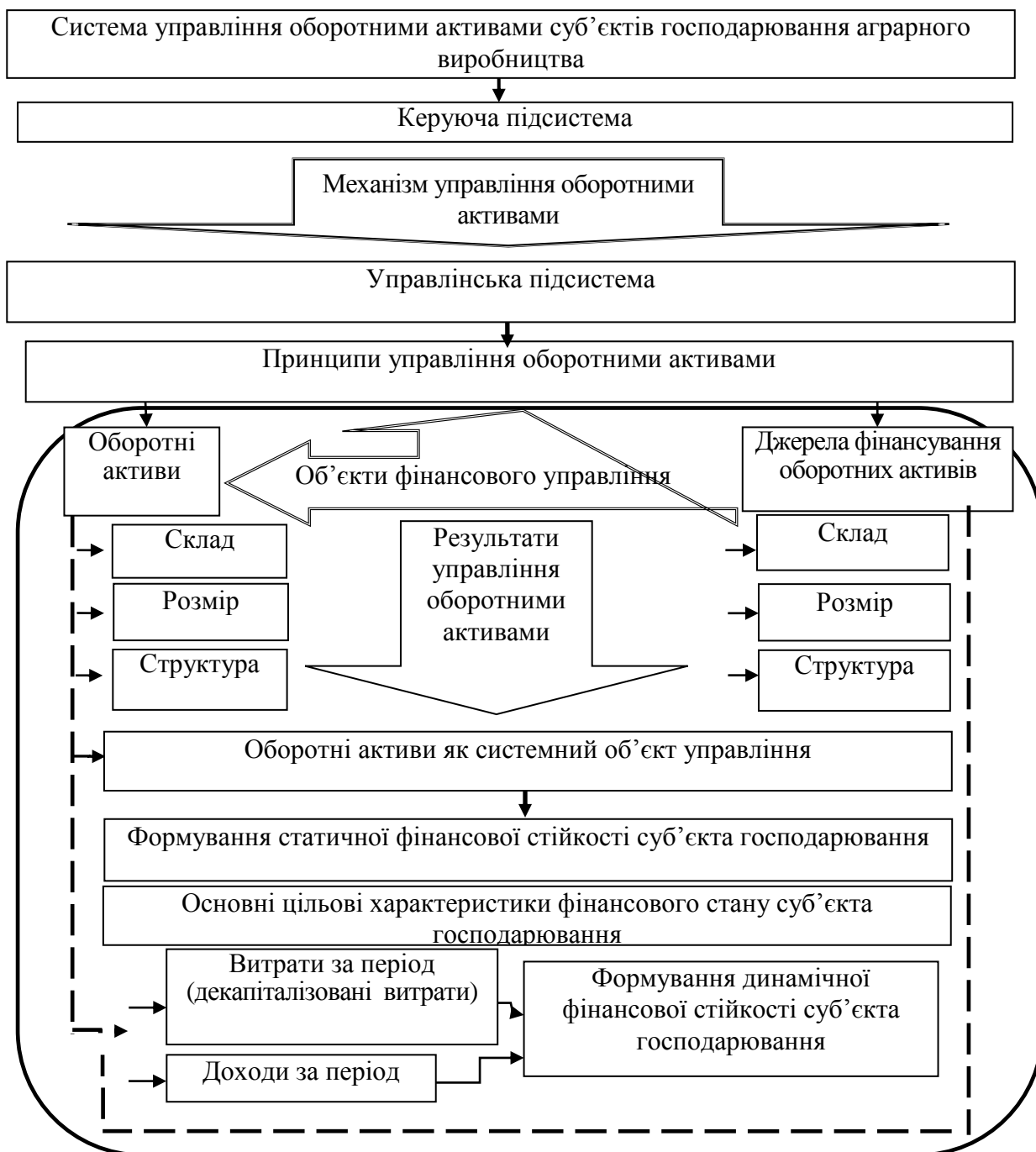

Рис. 1. Система управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрної галузі

В сучасній економічній теорії і на практиці недостатньо приділяється увага господарському, економічному, фінансовому механізму управління оборотними активами, ролі фінансової політики, регламентуючої, забезпечуючої і функціональної системи, які мають суттєвий вплив на

фінансову стійкість та платоспроможність суб'єктів господарювання (рис. 2). В основі функціонування економічного механізму управління оборотними активами повинен бути закладений механізм трактування об'єкту управління, що об'єднує процес залучення внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів з використанням методів планування, моніторингу найбільш значущих структурних пропорцій та джерел фінансування оборотних активів. В цьому випадку фінансова політика є специфічним механізмом планового впливу управлінської підсистеми на об'єкт управління і єдиною, невід'ємною та висхідною економічною політикою суб'єкта господарювання, орієнтованою на управління оборотними активами.

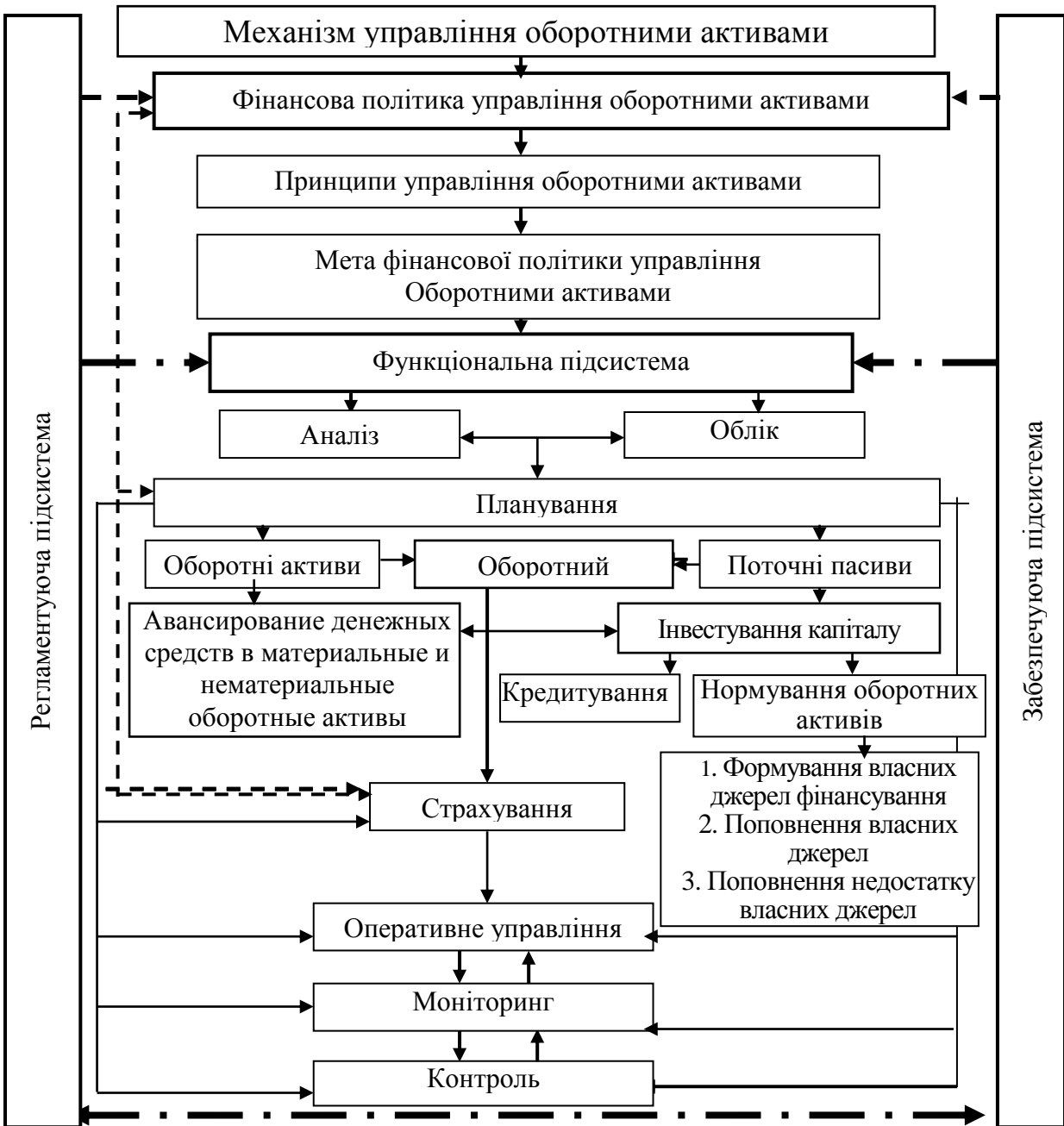

Рис. 2. Роль фінансової політики в конструкції механізму управління оборотними активами суб'єктами господарювання аграрної галузі

Завданням фінансової політики щодо управління оборотними активами є координація управлінських рішень щодо джерел їх фінансування, формування науково обґрунтованої їх структури, здатної забезпечити стійке функціонування суб'єктів господарювання.

За сучасних умов господарювання потребує вирішення проблема розроблення стратегічних і тактичних механізмів складу, структури оборотних активів, наукового обґрунтування їх авансування для забезпечення безперервності процесу виробництва на кожній із стадій колообігу. При оцінці фінансового стану суб'єктів господарювання широко використовується методика в основі якої закладені показники, пов'язані зі структурою оборотних активів. Структура оборотних активів, співставлення запасів і витрат з економічно обґрунтованими джерелами їх фінансування суттєво впливає на фінансовий стан суб'єктів господарювання зокрема на їх фінансову стійкість, яка слугує індикатором для визначення його стійкого чи кризового стану. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання і передумови його кризового стану можна визначити шляхом співвідношення між оборотними активами і фінансово – кредитними ресурсами.

Порушення пропорцій співвідношення між власними, позиченими та залученими джерелами фінансування оборотних активів, надання пріоритетності одному із них суттєво впливає на фінансовий стан суб'єктів господарювання. Фінансовий стан суб'єкта господарювання, як правило, стабільний, або покращується за умови незмінного обсягу оборотних активів і економічно обґрунтовано співвідношення між власними джерелами фінансування і банківськими позиками. І навпаки, при нарощуванні запасів і затрат в суб'єкта господарювання відсутні джерела фінансування як власні так і банківські кредити така ситуація призводить до погіршення його фінансової стійкості та платоспроможності. Великою перепорою у вирішенні цієї проблеми є відсутність рекомендованих параметрів щодо такого співвідношення чим суттєво ускладнюється процес управління оборотним и активами, орієнтований на зростання їх фінансової стійкості.

Проведене дослідження 406 суб'єктів господарювання аграрного виробництва Черкаської області в середньому за 2009-2015 рр. свідчить, що на ефективність використання оборотних активів вагомий вплив має як їх структура, так і джерела їх фінансування. Таке дослідження дало змогу детермінувати вплив структури оборотних активів на ефективність їх використання. За результатами дослідження представленими в (табл.1) 312 або 76,9 % суб'єктів господарювання аграрного виробництва області в середньому за 2009- 2015 рр. мали стійкий фінансовий стан, 63 або 15,5 % нестійкий фінансовий стан і 7,6% кризовий фінансовий стан. Структура оборотних активів суттєво вплинула на їх фінансовий стан. Зокрема оборотні активи сфери виробництва у фінансово стійких суб'єктів господарювання склали 72,2%. В той же час, у нестійких і кризових суб'єктів господарювання відповідно 56,6 і 40,1%. Натомість в загальній структурі оборотних активів активи сфери обігу в кризових суб'єктів господарювання склали 59,9%, що на 32,1 відсоткових пункти більше порівняно з фінансово стійкими і 16,5

відсоткових пункти більше в порівнянні з нестійкими суб'єктами господарювання. Суб'єкти господарювання з кризовим фінансовим станом відволікали оборотні активи в дебіторську заборгованість розмір якої склав 51,8% або на 40,1 відсоткових пункти більше в порівнянні з суб'єктами господарювання зі стійким фінансовим станом. Необгрунтована структура оборотних активів суттєво вплинула на ефективність використання оборотних активів. Зокрема, рівень рентабельності оборотних активів у суб'єктів господарювання зі стійким фінансовим станом склав 32,9% або на 28,0 відсоткових пункти більше в порівнянні зі суб'єктами господарювання з нестійким фінансовим станом. В суб'єктів господарювання з кризовим фінансовим станом рівень рентабельності оборотних активів склав -2,9%.

1. Вплив фінансового стану на структуру оборотних активів суб'єктів господарювання аграрного виробництва Черкаської області в середньому за 2009 - 2015 рр.[5]

Типи фінансового стану суб'єктів господарювання	Кількість підприємств в групі	Структурні показники, в % до підсумку								
		оборотні активи у % до валюти балансу	структура оборотних активів				структура джерел фінансування оборотних активів			
			оборотні активи сфери виробництва	оборотні активи сфери обігу		рентабельність оборотних активів	власні джерела	короткостроковий кредити банку	кредиторська заборгованість і інші джерела	матеріаломісткість оборотних активів
				всього	в тому числі дебіторська заборгованість					
Стойкий	312	60,3	72,2	27,8	11,7	32,9	60,3	3,9	35,8	0,63
Нестійкий	63	68,9	56,6	43,4	25,4	4,9	44,5	4,3	51,2	0,93
Кризовий	31	46,6	40,1	59,9	51,8	-2,9	9,4	9,4	81,2	0,99

Структура джерел фінансування суттєво вплинула на фінансовий стан суб'єктів господарювання аграрного виробництва області. За досліджуваний період у суб'єктів господарювання зі стійким фінансовим станом власні джерела фінансування склали 60,3% або на 15,8 і 50,9 відсоткових пункти відповідно більше в порівнянні з суб'єктами господарювання з нестійким і кризовим фінансовим станом. Суб'єкти господарювання з кризовим станом в структурі джерел фінансування задіяли 81,2 % кредиторську заборгованість, що на 45,4 відсоткових пункти більше в порівнянні з суб'єктами господарювання з стійким фінансовим станом. Залучення кредиторської заборгованості в джерела фінансування оборотних активів порушує їх платіжний обіг і суттєво впливає на матеріаломісткість оборотних активів. Розмір матеріальних витрат, що припадають на 1 грн виробленої продукції у суб'єктів господарювання зі стійким фінансовим станом склав 0,63 грн або на

0,36 грн менше в порівнянні зі суб'єктами господарювання з кризовим фінансовим станом.

Результати проведеного дослідження дають можливість стверджувати про суттєвий вплив на фінансовий стан суб'єктів господарювання як структури оборотних активів, так і джерел їх фінансування. Такий взаємозв'язок потребує розроблення ефективної політики щодо управління оборотними активами, що дасть можливість суб'єктам господарювання своєчасно коригувати як структуру оборотних активів, так і джерела їх фінансування. За сучасних умов поки що не розроблена чітка політика щодо вирішення цієї проблеми. Розроблення і практичне використання внутрішньої політики щодо управління оборотними активами як механізму, що впливає на фінансовий стан суб'єкта господарювання стримується внаслідок відсутності чітких ознак, здатних розмежувати агресивний, консервативний і помірний типи управління поточними активами і пасивами. За сучасних умов здебільшого ідентифікуються дві ознаки, які характеризують високий чи недостатній рівень оборотних активів в загальній вартості майна і короткострокових позик в джерелах фінансування оборотних активів. Як свідчить практичний досвід управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрного виробництва цих двох ознак недостатньо. Внаслідок цього слід застосовувати на практиці показник, який характеризує би рівень оборотних активів на кожній із стадій колообігу, тривалість їх обертання як на стадії виробництва, так і заготівлі і реалізації. Розрахунок такого показника сприятиме постійній підтримці економічно обґрунтованих пропорцій оборотних активів на кожній із стадій колообігу, доцільності виокремлення для операційної діяльності фінансових ресурсів, здатних забезпечити безперервність процесу виробництва та ефективність функціонування суб'єкта господарювання.

Враховуючи відсутність єдиного цілісного підходу щодо розроблення суб'єктами господарювання політики щодо управління оборотними активами виникла потреба в суттєвому її реформуванні. Найбільш ефективною за сучасних умов господарювання суб'єктів господарювання аграрного виробництва є політика спрямована на формування структури оборотних активів, здатної забезпечити їх фінансову стійкість та платоспроможність, суттєво вплинути на рентабельність оборотних активів, їх матеріаломісткість та тривалість їх обертання. З цією метою слід застосовувати концептуальний підхід щодо формування ефективної політики управління оборотними активами в основі якого використання компромісу між ризиками і дохідністю, структури оборотних активів, а також методів системного аналізу, планування і їх нормування. Це дасть змогу забезпечити координацію і узгодженість на оборотні активи і джерела їх фінансування зі сторони маркетингової, бухгалтерської, постачальницької служб суб'єктів господарювання, здатних забезпечити фінансову стійкість, як основного чинника ефективної політики управління оборотними активами.

З відміною поелементного нормування оборотних активів відмічено негативний вплив на управління оборотних активів. За ринкових умов

господарювання норматив оборотних активів є базою за допомогою якої можна спрямувати частину прибутку на фінансування оборотних активів. Крім того, нормування оборотних активів дає можливість без ризиків для суб'єкта господарювання залучати банківські кредити, що в кінцевій меті забезпечить раціональну структуру джерел їх фінансування. З цією метою слід виокремити локальні і системні підходи щодо управління оборотними активами і джерел їх фінансування відповідно до критеріїв оцінки ефективності політики (табл. 2).

2. Критерії і індикатори формування і оцінки ефективності системно – цільової політики управління оборотними активами суб'єктів господарювання аграрного виробництва

Напрями розроблення фінансової політики	Критерії оцінки фінансової політики		Індикатори оцінки типу фінансової політики
	ризики	ефективність	
Локальні критерії і індикатори			
1. Механізми управління оборотними активами в цілому:	1. Ризики порушення виробничо- комерційного процесу. 2. Ризики неліквідності оборотних активів. 3. Інфляційний ризик.	Ефективність формування і використання оборотних активів, обчислених у абсолютних, відносних, натуральних і вартісних величинах	1. Рентабельність оборотних активів. 2. Забезпечення фінансової стійкості підприємства.
1.1. матеріальним і оборотними активами: - виробничими запасами	1. Ризики порушення технологічного процесу. 2. Ризик природного убутку. 3. Ризик втрат внаслідок низької кваліфікації персоналу. 4. Інфляційний ризик.		1. Абсолютні і відносні втрати внаслідок порушення технологічного циклу. 2. Кратність порушення операційного циклу внаслідок незабезпеченості запасами. 3. Тривалість обертання запасів.
- готовою продукцією	1. Ризик не реалізації виробленої продукції. 2. Ризик зниження отриманого доходу. 3. Ризик природного убутку. 4. Ризик втрат внаслідок низької кваліфікації персоналу.		- 1. Тривалість обертання готової продукції. 2. Обсяги продажу в динаміці. 3. Рентабельність продажі

Продовження таблиці 2

1.2. нематеріальними оборотними активами	Ризик неплатоспроможності		
- грошовими коштами	1. Ризик технічної неплатоспроможності. 2. Інфляційний ризик.		1.Ліквідність і платоспроможність. 2.Величина платоспроможності.
- дебіторською заборгованістю	1. Інфляційний ризик. 2.Кредитний ризик. 3. Ризик упущеної вигоди..		1.Обертання. 2.Період інкасації. 3.Частка сумнівної і безнадійної заборгованості.
2.Механізми управління проточними пасивами: - власним оборотним капіталом; - короткотерміновим кредитом; - залученими і іншими джерелами	1. Ризик неплатоспроможності. 2.Ризик неліквідності підприємства. 3.Ризик втрати власного оборотного капіталу..	1.Ефективність власного капіталу. 2.Забезпечення фінансові стійкості.	1.Рентабельність власного капіталу. Рентабельність власного оборотного капіталу. 3.Ефект фінансового важеля (загальний і модифікований).
Загальносистемні критерії і індикатори			
3.Механізми управління оборотним капіталом як системним об'єктом.	1. Ризики банкрутства підприємства.	Фінансова стійкість підприємства	1.Тип фінансового стану. 2.Рентабельність оборотного капіталу. 3.Рентабельність виробництва. 4.Рентабельність власного капіталу

Локальним показником оцінки управління оборотними активами є їх рентабельність. Цей показник одночасно дає змогу отримати дані щодо результатів процесу матеріального виробництва за конкретний період, характеризує тип політики формування оборотних активів на конкретну дату. З метою вдосконалення політики управління оборотними активами слід використовувати такий показник ефекту фінансового важеля, який розраховується як відношення суми позикового капіталу до суми власного акціонерного капіталу компанії або позикового капіталу до суми усього

використовуваного компанією капіталу [4]. Доцільність авансування суб'єктом господарювання оборотних активів у виробничий процес в кожному із стадій колообігу є одним із важливих елементів системно – цільової політики.

Одним із її елементів є принцип впливу управлінської системи на об'єкт управління, який дає змогу вирішити проблему щодо ефективного вкладення фінансових ресурсів в оборотні активи і сформувавши науково обґрунтований рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Внаслідок цього, першочерговим завданням суб'єкта господарювання аграрного виробництва є нарощування обсягів оборотних активів за рахунок зростання власних джерел їх фінансування і постійного моніторингу колообігу оборотних активів на кожній із стадій відтворювального процесу.

Такий підхід щодо управління оборотних активів суб'єктів господарювання аграрного виробництва дасть змогу розробити і впровадити системно – цільову політику, орієнтовану на зростання ефективності використання оборотних активів та джерел їх фінансування, покращити їх фінансовий стан.

Висновки. Системний підхід щодо фінансової політики управління оборотними активами на основі їх нормування, планування, оперативного контролю за цільовим та ефективним їх використанням дасть змогу суттєво підвищити ефективність використання оборотних активів, забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність суб'єктів господарювання, їх доступ до банківських кредитів як альтернативного джерела фінансування.

Література

1. Бланк И.А. Управление использованием капитала. Київ: Ника-Центр: Эльга, 2000. 651 с.
2. Блонська В.І., Толопка Н. В. Вдосконалення системи управління оборотними коштами торговельного підприємства // Наука й економіка. 2010. № 3(19), С.122–130.
3. Смольянова Е. Л. Управление оборотными активами в системе управления предприятием // Экономинфо.2005.№ 3. С.69–72.
4. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Як визначити ефект фінансового важеля. // <http://westudents.com.ua/glavy/101601-yak-viznachiti-efekt-fnansovogo-vajelya.html>.
5. Регіональний розвиток Черкаської області за 2015 р. Статистичний збірник за редакцією В.П.Приймак// Головне управління статистики в Черкаській області, Черкаси, 2016. 294 с.

References

1. Blank I. A. (2000). *Capital Management*. Kyiv: Nika-Tsentr: Elga, 2000. 651 p. (in Russian)
2. Blonska V. (2010). I. *Improvement of the current assets management system of a trade enterprise*// Science and Economy.2010.№ 3(19). pp.122–130. (in Ukrainian)

3. Smolyanova E. L. (2005). *Management of current assets in the enterprise management system* // Ekonominfo. 2005. № 3. pp. 69 – 72. (in Russian)

4. Danilov O. D. *Finance of enterprises in questions and answers. How to determine the effect of financial leverage.* // <http://westudents.com.ua/glavy/101601-yak-viznachiti-efekt-fnansovogo-vajelya.html>

5. Regional development of Cherkasy Region in 2015. Statistical compilation edited by V. P. Pryimak // Main Department of Statistics in Cherkasy Region, Cherkasy, 2016. – 294 p. (in Ukrainian)

Одержано 10.03.2017

Аннотация

Бечко П.К., Лиса Н.В., Попиченко Д.А.

Роль финансовой политики в системе управления оборотных активов предприятий аграрной отрасли

Управление оборотными активами аграрного производства является частью финансового менеджмента, так как размер, структура и скорость оборота оборотных активов в значительной мере влияют на основные экономические показатели предприятия.

Большое влияние на управление оборотными активами имеет эффективная и действенная финансовая политика, недостатки которой негативно отражаются на финансовых результатах предприятий аграрного сектора национальной экономики.

Целью и задачей статьи является исследование и оценка влияния формирования финансовой политики предприятия на механизм управления оборотными активами с целью обеспечения финансовой устойчивости и платежеспособности предприятия.

Для исследования использовались индукция и дедукция, анализ и синтез; аналогия и экстраполяция, моделирование, наблюдение, абстрагирование и обобщение; интерпретация, системный и ретроспективный анализ, наблюдение, группировка, типизации и сравнение результатов исследования.

Наиболее эффективной в современных условиях хозяйствования субъектов хозяйствования аграрного производства является политика, направленная на формирование структуры оборотных активов, способной обеспечить их финансовую устойчивость и платежеспособность, существенно повлиять на рентабельность оборотных активов, их материалоемкость и продолжительность оборота. С этой целью следует применять концептуальный подход к формированию эффективной политики управления оборотными активами, в основе которого использование компромисса между рисками и доходностью, структуры оборотных активов, а также методов системного анализа, планирования и их нормирования. Это позволит обеспечить координацию и согласованность на оборотные активы и источники их финансирования со стороны маркетинговой, бухгалтерской, снабженческой служб субъектов хозяйствования, способных обеспечить финансовую устойчивость, как основного фактора эффективной политики управления оборотными активами.

Системный подход к финансовой политике управления оборотными активами на основе их нормирования, планирования, оперативного контроля за целевым и эффективным их использованием позволит существенно повысить эффективность использования оборотных активов, обеспечит финансовую устойчивость, платежеспособность хозяйствующих субъектов, их доступ к банковским кредитам как альтернативному источнику финансирования.

Ключевые слова: оборотные активы, финансовая политика, источники финансирования, финансовая устойчивость, платежеспособность.

Annotation

Bechko, P. K., Lysa, N. V., Popychenko, D. A.

The role of financial policy in the management system of the current assets of agrarian sector business entities

Current assets management of agricultural production is a part of financial management, since the size, structure and speed of current assets circulation influence the basic economic indexes of an enterprise to a large extent.

Effective and active financial policy has a great influence on the current assets management, thus the disadvantages of this policy negatively affect the financial performance of the enterprises of the agrarian sector of national economy.

The aim and objective of the article is to study and assess the impact of the company financial policy formation on the mechanism of the current assets management in order to ensure financial stability and solvency of the enterprise.

In the process of research such methods and methodical approaches were used: induction and deduction, analysis and synthesis; analogy and extrapolation, modelling, observation, abstraction and generalization; interpretation, system and retrospective analysis, observation, grouping, standardization, and research results correlation.

The most effective policy in modern conditions of economic entities management of the agrarian sector is to create a structure of current assets that can ensure their financial stability and solvency, significantly affect the profitability of current assets, their material consumption and the duration of their circulation. To achieve this, a conceptual approach should be applied to the formation of an effective asset management policy based on the use of a trade-off between risk and return, the current assets structure, as well as the methods of system analysis, planning, and their rationing. It will ensure coordination and consistency of current assets and sources of their financing from the marketing, accounting, supplying services of economic entities that can provide financial stability as the main factor of an effective policy of current assets management.

A systematic approach to the financial policy of current assets management on the basis of their normalization, planning, operational control over their targeted and efficient use will significantly improve the efficiency of current assets use, ensure financial stability, solvency of economic entities, their access to bank loans as an alternative source of financing.

Key words: *current assets, financial policy, sources of financing, financial stability, solvency.*

УДК 336. 77.

РОЛЬ КРЕДИТУ В СИСТЕМІ РОЗШИРЕНОГО ВІДТВОРЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Н. В. Бондаренко, кандидат економічних наук

С. А. Власюк, кандидат економічних наук

А. О. Корнега, аспірант

Уманський національний університет садівництва

Розглянуто вплив кредиту на розширене відтворення виробничого процесу суб'єктів господарювання аграрної галузі. Наведені основні методичні підходи щодо розкриття сутності дефініції кредит та його вплив на безперервність процесу виробництва. Даний аналіз теорії кредиту і його адаптація до ринкових умов господарювання.